

місію школи). Клас є ізольованим в плані звуку. У ньому є подушки із шорсткою поверхнею, які допомагають учням довше висидіти, є м'які крісла-мішки, похилі столи або папір, прикріплений до стіни. Створюються спеціальні умови для того, щоб діти могли легше навчитися писати, не вигинаючи зап'ястя. Школяр має отримати різні сенсорні враження: пристрої, які видають різні звуки, відрізняються на дотик чи за ароматом. Обладнання є зовсім іншими, коли йдеться про дитину з порушеннями зору чи слуху [3, с. 102].

В Україні асистент разом із учителем працюють над адаптацією навчальної програми для учня з особливими освітніми потребами. Він допомагає вчителю у виготовленні наочного приладдя. Психолог разом із асистентом вчителя, соціальним педагогом та дефектологом допомагає виявляти проблеми в шкільному житті учня з особливими освітніми потребами та виконує рекомендації фахівців з вирішення цих проблем [5].

Слід звернути увагу на дослідження ролі посади асистента-вчителя та підготовки до неї в канадському інклюзивному класі. Дослідниця О. С. Казачінер наголошує, що така підготовка передбачає ознайомлення із кваліфікаційними вимогами асистента-вчителя, нормативно-правовою базою інклюзивної освіти, особливостями реалізації індивідуальної програми розвитку, основами розуміння потреб учнів і комунікації та партнерства [3].

В Україні ж посада асистента вчителя є новою. Лише в 2010 році Міністерством праці та соціальної політики України наказом Держспоживстандарту від 28 липня 2010 р. № 3273 було доповнено «Класифікатор професій» посадою асистента вчителя, яка водночас передбачена Порядком організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872. Разом із вчителем класу, асистент вчителя виконує виховні, навчальні, соціально-адаптаційні заходи, запроваджуючи ефективні форми їх проведення; у складі групи фахівців бере участь у розробленні та виконанні індивідуальної програми розвитку дитини; залучає учня до різних видів навчальної діяльності; допомагає дитині у виконанні навчальних завдань та інші [4, с. 77].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, з упевненістю можемо стверджувати, що інклюзивна освіта в Україні інтенсивно розвивається. На нашу думку, незважаючи на позитивний досвід запровадження інклюзивної освіти в Канаді, перед Україною стоїть чимало викликів щодо розвитку цього процесу та створення власної системи інклюзивної освіти.

Список використаних джерел

1. Бондар Т. І. Інклюзивна освіта Канади: понятійно-категорійний апарат. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1 (40). С. 27–30.
2. Данілавічюте Е. А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посібник. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 287 с.
3. Казачінер О. С. Інклюзивна освіта в англійських країнах. Харків: «Основа», 2018. 79 с.
4. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні». *Defining School Inclusion for Students With Moderate to Severe Disabilities: What Do Experts Say?* Exceptionality. 2011, 8(2), С. 101–116.
5. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспектива: монографія. Київ: Самміт-Книга, 2013. 272 с.

Акіншина Ірина Миколаївна

Кандидат філологічних наук, доцент

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

АГРАРНА ПОЛІТИКА СХОДУ УКРАЇНИ У ПРЕСІ ДОНБАСУ ПЕРІОДУ ОКУПАЦІЇ 1941 – 1943 рр.

Стаття присвячена висвітленню питань функціонування сільського господарства періодикою Донбасу 1941-1943 рр. Проаналізовано тематику регіональних газет періоду німецько-фашистської окупації. Досліджено провідні теми та проблематику видань цього періоду з поданого питання.

Ключові слова: преса, газета, окупація, сільське господарство, аграрна політика.

Преса, виконуючи свою інформаційну функцію, завжди відбиває хід соціальних, економічних, культурних процесів, які відбуваються в той чи інший час у тій чи іншій країні. Необхідність широкого й глибокого дослідження періодики 1941 – 1943 рр. у східному регіоні України зумовлюється тим, що вона була не лише потужним та діяльним фактором ідеологічно-пропагандистського впливу на місцеве населення, але й наймасовішим засобом інформування про події місцевого життя.

Як відомо, аграрна політика нацистів на зайнятій території була підпорядкована стратегічній меті – забезпеченню безперервного постачання Німеччини, у тому числі вермахту, продовольством. І хоча остаточне вирішення аграрного питання на окупованій території відкладалося на «післявоєнний період», ряд матеріалів періодичних видань дозволяє скласти уяву про тенденції та основні напрями поточної політики нацистів у сфері аграрних відносин.

Незважаючи на те, що публікації окупаційної преси з питань стану сільського господарства залучалися дослідниками в наукових доробках, лише в одній з праць зустрічається посилання на газету, яка видавалася на теренах регіону. Тому проблема використання інформаційних можливостей періодичних видань при висвітленні аграрних відносин на сході України під час окупації є досить актуальною.

Метою статті є аналіз матеріалів газет періоду німецько-фашистської окупації з питань відновлення та реструктуризації сільського господарства України на окупованій території.

Уже з березня 1942 р. на шпальтах видань, які існували на той час і примірники яких збереглися, активно мусувалося питання, присвячене виданню законодавства про «новий аграрний лад». Лише в 27 номерах газети «Донецкий вестник» за березень – травень 1942 р. була вміщена 51 публікація з питань сільського господарства, причому 23 з них тією чи іншою мірою торкалися реалізації положень нового аграрного законодавства.

Воно розглядалося в якості революційної події в долі українського селянства. Не випадково назва першої публікації вищезазначеного видання, яка стосувалася нового аграрного закону, – «Новое распоряжение о землеиспользовании» [1, с. 3] – супроводжувалася підзаголовком «От колхоза к индивидуальному землеиспользованию. Разрушающее влияние большевизма будет устранено». У той самий час зазначалося, що «...перехід від більшовицького рабського існування до нового аграрного порядку настане не одразу ж із-за тієї причини, що саме в цій галузі безпосередній перехід може дуже хворобливо відбитися» [1, с. 3].

Найдокладніший коментар нового аграрного законодавства було подано у великій передовій статті «Крестьяне!» [2, с. 2], структура якої складалася з наступних пунктів: «Каждому трудящемуся крестьянину – своя земля», «Новый земельный порядок – подарок крестьянству», «Что означает для сельского хозяйства отмена колхозного строя», «Распоряжение о новом земельном законе уже вышло», «Все законы и постановления бывшего советского правительства отменены», «Общественное хозяйство», «Земледельческий Союз».

Відповідно до тексту цієї публікації перетворення колгоспів на «громадські господарства» було першим етапом проведення реформи. Зазначалося, що утворені господарства мали працювати за вказівками німецького сільськогосподарського управління. Присадибна ділянка селянина була оголошена його приватною власністю, причому передбачалася можливість її збільшення за умови, «...що цю збільшену присадибну ділянку ти будеш обробляти... своїми власними засобами, без шкоди для праці в громадянському господарстві» [2, с. 3].

Наступний етап аграрної реформи передбачав створення «землеробських союзів», у яких за умови виконання громадським господарством своїх обов'язків передбачалася передача землі для індивідуального обробітку та індивідуального користування. Стаття визначала систему роботи в «землеробському союзі», який «...у відповідності з вказівками німецького сільськогосподарського Управління встановлює план обробітку землі. Поля обробляються спільно. Посівні роботи і збір врожаю з одержаної землі кожен провадить сам. Кожен селянин одержує земельний наділ однакових розмірів, але в залежності від обставин буде також взята до уваги кількість працездатних членів родини...» [2, с. 3].

У статті також містилася згадка про те, що надалі, «...в залежності від місцевих умов і можливо забезпечення реманентом і робочою силою, необхідними для самостійного господарювання, земля може бути поділена на одноособові селянські господарства...» [2, с. 3], проте про конкретні терміни здійснення цього заходу нічого не говориться.

Те, що висвітленню цих заходів приділялося важливе значення, засвідчується появою на шпальтах газет нарисів, репортажів та листів: «Збільшення садибних земель» [3, с. 3], «Благодарность крестьян Чистяковского округа» [4, с. 2], «Сбывается заветная мечта крестьянина» [5, с. 3], «На историческом празднике в Омельнике» [6, с. 2], «Надел земли лучшим общинным хозяйствам Сталинской области» [6, с. 4], «Роботящому селянині – власну землю» [7, с. 2], «Відповідь райхміністра» [8, с. 2].

Матеріали періодичних видань свідчать, що перетворення, розподіл громадських господарств на «землеробські союзи» розпочалося лише восени 1942 р. Тоді, згідно з публікацією «На родных степях, в родных домах воцарятся свобода и счастье» [9, с. 2], община с. Доля Юзівської області 19 вересня була реорганізована на 12 десятидвірок, товариств зі спільного обробітку землі.

У червні 1943 р. на шпальтах декількох періодичних видань регіону (що є доказом тієї значної інформаційно-пропагандистської ролі, яка відводилася періодиці з боку окупаційної адміністрації) з'явився текст «Декларация немецкого уряда про приватну власність селян на землю у звільнених областях». Згідно з її положеннями, «...земля, яка при проведенні цього землеустрою була відведена для постійного одноособового користування, визнається приватною власністю цих селян» [6, с. 31]. Проте текст цієї декларації на шпальтах видань не супроводжувався коментарями.

У якості прикладу взаємоперевірки матеріалів преси та встановлення їх достовірності варто розглянути публікації, присвячені стану млинарства на Ворошиловградщині. Так, згідно з даними однієї з них – «Млинарське господарство на піднесенні» [3, с. 2], у Ворошиловградській області з 24 олійниць, 42 крупорушок та більш ніж 60 млинів (очевидно, тих, що діяли до окупації) у жовтні 1942 р. функціонувало 19 олійниць, 34 крупорушки та 48 млинів. Якщо ці відомості й перебільшено, то в незначній кількості, оскільки в статті «Борошняно-олійну та хлібопекарську промисловість відновлено» [10, с. 4] фігурує цифра в 60 млинів та олійниць, уведених до експлуатації у Ворошиловградській області на 1 січня 1943 р.

Певною мірою відомості преси дають уявлення й про особливості організації сільського господарства на окупованій території, діяльність районних, окружних, обласних земельних управ та комендатур.

Значною мірою проблема забезпечення окупантів продукцією сільського господарства розкривається за допомогою численної офіційної інформації – насамперед оголошень – про норми оподаткування сільських господарств яйцями, медом, молоком та іншими сільськогосподарськими продуктами.

Варто зазначити, що за умов хронічної нестачі реманенту тяглової сили сільському господарству регіону з боку господарчих органів окупантів надавалася певна матеріальна допомога з метою максимального одержання продовольства та сировини. Про це свідчать публікації «Первая партия тракторов из Германии» [11, с. 2], «Лучший участок» [12, с. 4], «45 вагонов сельхозорудий» [1, с. 3], «Друга обласна нарада агрономів» [2, с. 3], «Допомога Німеччини» [13, с. 3].

За цими матеріалами можна встановити, що на кінець 1942 р. до Юзівської області було завезено 17 тракторів марки «Ланс-Бульдог», 40 складних молотарок, 4080 двокорпусних плугів, 2980 культиваторів, 72000 ручних кіс, 100000 грабель [9, с. 4]. Крім того, було одержано 15 тонн карбїду та один вагон тракторних запчастин [9, с. 3].

Сільське господарство регіону за умов окупації відчувало гостру нестачу фахівців-агрономів. Публікації преси свідчать про створення з метою виправлення становища при Юзівському обласному агроуправлінні півторамісячних курсів помічників агрономів [14, с. 3], а також про наміри відкриття таких курсів у Ворошиловграді [15, с. 4].

Ряд матеріалів, у тому числі офіційного походження, відбиває факти залучення мешканців міста для проведення польових робіт. У якості тієї категорії населення, яка могла допомогти при розв'язанні нагальних потреб сільського господарства, розглядалися школярі. Адміністративне розпорядження 16-43 коменданта м. Костянтинограда (Краснограда) Рїтмайстера торкалося залучення всіх учнів шкіл міста, починаючи від 11 років, під час літніх канікул до робіт із збирання врожаю [16, с. 2].

Питання залучення школярів до сільгоспробіт порушувалося і в кореспонденції «Учащиеся помогут взрослым в сборе подсолнечника» [6, с. 3] начальника відділу виховання Юзівської міської управи Ф. Смирнова. Очевидно, ця публікація стала відгуком на заклики про допомогу у збиранні врожаю соняшникових культур, які було надруковано раніше в газеті «Донецкий вестник» [4, с. 2].

При розгляді окупаційної преси сходу України варто зазначити, що її матеріали з питань сільського господарства мали й прикладне, практичне значення, оскільки знайомили читача з раціональними способами ведення сільського господарства. Так, лише у 23 номерах щотижневого видання «Нова Україна», призначеного для села, за серпень 1942 – січень 1943 рр. було надруковано 46 матеріалів з практичними порадами, розрахованими як на пересічного селянина, так і на фахівця сільського господарства (агронома, зоотехніка). У 13 номерах цього видання зустрічається рубрика «Календар сільськогосподарських робіт», у якій указувався найбільш вдалий час для проведення тих чи інших робіт. У газетах «Донецкий вестник», «Нова Україна» діяла рубрика «Поради агронома», а в часописі «Українська земля» – «Поради селянам» та «Агротехнічна сторінка».

У якості прикладів назв тих матеріалів, які мали за мету надання корисної інформації для ведення сільського господарства, варто навести такі: «Більше сіймо просапних культур» [17, с. 3], «Когда что садить и сеять в грунт» [18, с. 4], «Усилить борьбу с садовыми вредителями» [19, с. 4], «Правильный уход за молодым» [14, с. 4], «Зразково підготуватися до зимівлі худоби» [20, с. 4], «Поради машиністам молотарок» [3, с. 4].

Газети, будучи важливим елементом пропагандистської системи, намагалися здійснювати свою функцію шляхом друкування на своїх шпальтах гасел – закликів, орієнтованих не тільки на свідомість, але й на залякування місцевого сільського населення: «Землероби! Покажіть свою працьовитість і працездатність!» [10, с. 1], «Селяни! Ще два дні ви зможете сіяти! Не забувайте свій святий обов'язок перед Батьківщиною і народом! Не дивіться на час! Використовуйте день від сходу до заходу сонця! Ви – годувальники самих себе, міст і сіл!» [21, с. 4], «Селяни! Ви користуєтеся дорогоцінним добром – землею. Усвідомлюйте ваш святий обов'язок. Хто не виконає цей обов'язок, той буде виключений з селянського стану і не матиме права на власну землю» [22, с. 1]. Їх метою було шляхом демагогічних обіцянок,

апелювання до почуттів «селян-власників» змусити їх працювати якомога інтенсивніше й ретельніше на користь окупантів.

Таким чином, періодичні видання сходу України містили інформацію, що відбивала хід та пропагандистське забезпечення організаційних перетворень у сільському господарстві, його матеріально-технічний стан та ступінь використання в інтересах окупаційної влади.

Список використаних джерел

1. Донецкий вестник. – 1942. – 5 марта.
2. Донецкий вестник. – 1942. – 12 марта.
3. Нове Життя. – 1943. – 31 серпня.
4. Донецкий вестник. – 1942. – 23 апреля.
5. Донецкий вестник. – 1942. – 26 апреля.
6. Донецкий вестник. – 1942. – 21 мая.
7. Донецкий вестник. – 1943. – 25 апреля.
8. Донецкий вестник. – 1942. – 2 апреля.
9. Донецкий вестник. – 1942. – 22 сентября.
10. Нове Життя. – 1943. – 18 березня.
11. Донецкий вестник. – 1942. – 29 марта.
12. Донецкий вестник. – 1942. – 2 июня.
13. Нове Життя. – 1942. – 6 листопада.
14. Донецкий вестник. – 1942. – 12 февраля.
15. Нове Життя. – 1942. – 26 вересня.
16. Відбудова. – 1942. – 29 грудня.
17. Донецька газета. – 1943. – 3 січня.
18. Донецкий вестник. – 1941. – 14 декабря.
19. Донецкий вестник. – 1941. – 18 декабря.
20. Нове Життя. – 1942. – 16 жовтня.
21. Нове Життя. – 1943. – 9 лютого.
22. Нове Життя. – 1943. – 17 квітня.

Процик Мар'яна Миколаївна

Новороздільський політехнічний коледж

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНО-МОДУЛЬНОЇ МЕТОДИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Стаття присвячена питанню методики організації занять з англійської мови в політехнічних коледжах. Проаналізовано особливості проєктно-модульної методики. Досліджено шляхи використання методу проєктів на заняттях англійської мови за професійним спрямуванням.

Ключові слова: проєктно-модульна методика, метод проєктів, англійська мова за професійним спрямуванням, груповий проєкт, роль викладача

Питання методики організації навчального процесу є надзвичайно актуальним на сучасному етапі реформування і модернізації освіти в Україні, адже йдеться про створення ефективного інноваційного освітнього середовища в українських закладах освіти через впровадження найсучасніших технологій навчання.

Мета статті – проаналізувати особливості використання методу проєктів на заняттях англійської мови за професійним спрямуванням.

Стан аналізу проблеми. Питанню проєктно-модульної методики присвячено ряд праць таких науковців, як Є. Полат, Л. Пироженко, О. Рибіна, С. Сисоєва тощо, метод проєктів як комплексний навчальний метод описано в дослідженнях Т. Башинської, Б. Гершунського, П. Петрякова, А. Карачева, Г. Селевка та ін., метод проєктів як продуктивний метод навчання висвітлено в працях І. Бема, А. Хуторського, Й. Шнайдера тощо.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що продуктивність взаємодії учасників освітнього процесу пов'язана з її творчим характером, центральним чинником якої є система форм співпраці викладача зі студентами, що забезпечує створення спільності значень, цілей, способів досягнення результату і формування саморегуляції індивідуальної діяльності [5].

Метод проєктів є способом досягнення дидактичної мети і виступає як сукупність операцій оволодіння певною сферою практичного чи теоретичного знання, тією чи іншою діяльністю [4], у нашому випадку англійською мовою за професійним спрямуванням студентами політехнічних коледжів.

Насамперед, метод проєктів визначають як засіб реалізації особистісно-орієнтованої взаємодії, спрямований на особистісне спілкування [5], на розуміння викладачем внутрішнього світу студентів [1]; створює умови для розвитку мотивації у творчій навчальній діяльності [6]; стимулює прагнення зрозуміти установки і погляди один одного [2].